

Den kristliga kärleken

Så omöjligt som det vore att förmå snö och is att vara varma, medan de ännu äro snö och is, lika fruktlöst är det att tvinga sig till att rätt älska Gud och rätt älska sin nästa, förrän hjärtat blivit förvandlat, förrän du fått ett nytt hjärta, som av sig självt älskar. Kärleken är en fri sak, är hjärtats sak, kan icke tvingas. Huru du än kan tvinga dig att tala och leva, så kan du dock icke tvinga hjärtat att älska vad det icke vill. Därför är det en dårskap att predika om kärlek för ett hjärta, som icke är pånyttfött. Köttets sinne är fiendskap mot Gud, ty det är icke Guds lag underdånigt och kan icke heller vara det. All den kärlek, man tycker sig hava till Gud före nyfödelsen, är inbillad, egennyttig och inskränkt; så att du älskar Gud, endast då han gör och talar vad dig behagar; men när han sätter dig på prov eller bjuder dig något, som du icke vill, då knorrar du mot honom och anklagar på ett eller annat sätt hans bud för stränghet. Ävenså älskar du icke heller din nästa, såsom dig själv, utan är alltid mer angelägen om ditt eget bästa än om hans.

Sådana äro alla människohjärtan av naturen, ja alla, utan undantag. Frågas då, huru man får ett nytt hjärta, som rätt älskar, så märk: du har aldrig rätt kärlek till Gud, förrän han först bevisat dig så mycken kärlek, att ditt hjärta liksom försmält av denna hans kärleks värma. Du kan icke börja med att skänka honom kärlek, utan måste börja med att emottaga kärlek av honom; såsom aposteln Johannes säger: »Däruti består kärleken, icke att vi hava älskat Gud, men att han har älskat oss.» Och Jesus säger: »I haven icke utkorat mig, men jag har utkorat eder.» Men nu är det ingen Guds kärlek, som smälter och förvandlar hela ditt väsende, utom den, som omfattar och saliggör hela ditt väsende, den kärlek, som rör själva livet för tid och evighet, nämligen din benådning hos Gud, dina synders förlåtelse och ditt saliga upptagande till Guds barn.

Härom talade Jesus själv hos fariséen Simon. En stor synderska kommer in, faller ned vid hans fötter, tvår dem med sina tårar, torkar dem med sitt huvudhår. Fariséerna undra därpå; men Jesus förklarar saken: »Det var en man, som hade två gäldenärer; den ene var skyldig honom femhundra penningar och den andre femtio.

För fattiga att betala, fingo de bägge eftergift på sin skuld. Säg, Simon, vilken, menar du, älskade mest denne nådige herre?» »Den som fick mest efterskänkt», blev svaret; och Jesus tillade: »Rätt dömde du; denna kvinna äro många synder förlåtna; därför älskar hon mycket» m. m. (Luk. 7:37-50). Se här betydelsen av apostelns ord: »Varest synden överflödade, där överflödade nåden ännu mer.

Men lagen kom också in, på det att överträdelsen skulle överflöda» (Rom. 5:20). Ju mer lag i samvetet, desto mer storma och kännas synderna; och ju mer synd som kännas, desto större blir nåden, då alla dessa förlåtas; och ju mer nåd du får, desto större blir din kärlek, glädje och tacksamhet. Detta är nya testamentets regeringsordning, att Gud, som befallde oss att älska ovänner och genom välgärningar samla glödande kol på deras huvuden, själv göra detsamma emot oss.

Han smälter och övervinner oss med den överflödande nådens »glödande kol». Och nu, nu först börjar du rätt älska Gud tillbaka; nu blir ock ditt hjärta så förvandlat, att du med en alldeles ny kärlek älskar alla människor; ty Guds kärlek är utgjuten i ditt hjärta genom den helige Ande, som blivit dig given.

Men denna kärlek till nästan är ock tvåfaldig, nämligen såsom apostelns ord lyda: »allmännelig kärlek och broderlig kärlek». Med allmännelig kärlek älskar du alla människor och gör dem gott, varhelst du kan och i alla deras behov. Denna kärlek förutsätter intet förtroende, ingen vänskap; ty den fordrar hos föremålet intet annat villkor, än att det är en människa. Det är om denna kärlek Jesus sade: Älsken edra ovänner, gören väl mot dem, som hata eder m. m.

Detta är av vikt att iakttaga, om du vill vara kristen, så att du icke, såsom ock Jesus säger, med publikanerna älskar blott dem, som älska dig, som äro dina vänner och göra dig gott, älskar dem, som man kallar älskvärda. Icke så, om du vill vara kristen! Då tillhör dig att endast betänka, om de hava samma människoblod som du; om de härstamma från samme Fader i himmelen och samme stamfader på jorden som du, samt äro återlösta med samma blod som du.

Se, detta är nog för att vara älskvärd för den allmänneliga kärleken. Det vore dig en stor uppmuntran till kärlek, om du vid åsynen av en hjälpbehövande tänkte: Detta är min broder, min syster! ty efter köttet äro vi ju alla bröder.

Huru en människa kan få en så allmänlig och verksam kärlek, som vi finna hos de rätt pånyttfödda, kan icke på naturliga grunder till fullo förklaras. Det är sant, den pånyttfödda människan, såsom sådan, har blivit mycket lycklig och glad genom Guds nåd i Kristus och önskar nu ingenting hellre, än få göra honom till viljes, och vet, att han vill, det vi skola älska alla hans återlösta – hon älskar dem då för hans skull; men vi finna, att även de stunder, då hon icke tänker på detta, har hon dock en alldeles ny och ovanlig omsorg och huldhet för alla människor, så att deras nöd ömt smärtar henne, deras välfärd ljuvt gläder henne.

Detta kan icke annorlunda förklaras, än så: hon har blivit delaktig av Guds natur, och Gud är kärlek. Guds Ande är kärlekens ande, och nu bor denne Guds Ande i hennes hjärta och verkar kärlek. Därför har ock hennes kärlek nu en mera hög och andlig syftning än tillförne, då hon nu icke blott ser och avhjälper jordisk och förgänglig nöd, utan ock andlig och evig.

Men här är stället att anmärka, huru denna kärlek bör bevisa, sig. Så sant det är, att mången gör gott, men saknar den rätta källan, en kristlig kärlek, utan gör det av naturlig ömhet, av äregirighet eller av egennyttja, lika sant är det, att varest kärleken är, där bevisar den sig i verk och gärning; således inbille sig ingen hava kärlek, då han uti intet vill bevisa den. Därför säger aposteln: »Låtom oss älska, icke med ord eller med tungan, utan i gärning och i sanning» (1 Joh. 3:18).

Och åter: »Om en broder eller syster vore naken och icke har föda för dagen, och någon av eder säger till dem: Gån i frid; värmen eder och mätten eder, men I icke given dem vad deras kropp behöver, vartill gagnar det? Så är ock tron, om hon icke har gärningar, död i sig själv» (Jak. 2:15-17).

Men frågas: Huru och varuti skall då en kristen bevisa kärlek? så svaras: Uti allt, varuti din nästa behöver din tjänst. Jesus sade: »Allt vad I viljen, att människorna skola göra eder, det gören I ock dem.» En kristen skall vara mot sin nästa vad Gud är mot honom. Se på Kristus, huru han bevisade, och huru Gud ännu dagligen bevisar sin allmänliga kärlek mot onda och goda, rättfärdiga och orättfärdiga. Och Kristus sade: »Jag har givit eder ett föredöme, på det att ock I skolen göra såsom jag har gjort eder» (Joh. 13:15).

Huru bevisade Kristus sin kärlek? Huru gör Gud ännu i dag? Kristus gav de hungriga mat, de sjuka läkedom, de felande förlåtelse, de sorgsna tröst, de säkra straff och varningar, de trogna uppmuntran, samt hela världen lärdom med ord och exempel; ja, han antog en tjänares skepelse och gav sig själv hel och hållen till människornas väl. Så skall ock en Kristi efterföljare göra: han får vakta sig för den ganska vanliga och skadliga villfarelsen att utvälja ett visst sätt att göra gott och åsidosätta välgärningar av annat slag. Av den naturliga människan kan man icke fordra, att hennes välgärningar skola omfatta mer än det timliga, ty hon är oförmögen att se och avhjälpa någon annan nöd; men av den, som blivit upplyst om de andliga behoven, kan man fordra, att, ehuru han helst ville avhjälpa dessa, han icke lämnar åt världens barn att utöva all lekamlig hjälpsamhet; ty genom en sådan ensidighet skulle han giva lastarna rum att säga, det han blott vill älska »med ord och med tungan».

Därför, ehuru det medgives, att var och en lem har sin egna och egentliga kallelse, så att den ena är ämnad att göra förnämligast lekamlig tjänst, en annan förnämligast andlig, så är det ock alla kristnas gemensamma plikt att varhelst och i vilka behov som helst, där de kunna, söka göra gott och sålunda vara Guds efterföljare, såsom älskade barn. Ser du din nästa hungrig, så giv honom mat; naken, så kläd honom; sjuk och i häktelse, så besök honom; är han rådlös och bedrövad, så giv honom råd och tröst; är han felaktig mot dig, så förlåt honom; villfarande, så upplys honom; sovande i synden, så uppväck honom; allt detta, så vida du kan göra det.

Har du icke annat att giva din nästa, så giv honom ditt goda exempel och skona honom från ett ont exempels förförande makt. Du giver honom icke ringa, då du beder för honom. Försaka något, som du själv kunde skadeslöst nyttja; försaka det för hans skull, om han tager skada därav; eljest »vandrar du icke efter kärleken» (Rom. 14:15). Kan du icke göra honom andra tjänster, så tjäna honom med ditt oöverbanneliga och outtröttliga tålmod med hans brister, med din beständiga förlåtelse. Är icke detta den största tjänst och välgärning Gud kan göra dig, då han ger dig den dagliga förlåtelsen? Den tjänsten kan du ock göra din svage broder, och det är en icke ringa tjänst.

Ser du dem, med vilka du dagligen lever, bortslumra sin tid i synd, i blindhet och i otro, och du aldrig gör ett ödmjukt, saktmodigt och kärleksfullt försök att med Guds ord visa dem faran, så är du icke fri från deras blod, och de skola kanske en dag ropa: Du hade upplysningen ovanifrån, du såg vår

syndasömn, men sade oss det aldrig. Och betänk i allt Jesu ord: »Vad I viljen att människorna skola göra eder, det gören I ock dem»; och vad han sade om den yttersta domen: »Då skall Domaren säga till dem, som äro på hans högra sida: Jag var hungrig, jag var naken, jag var husvill, sjuk och i fångelse, och I gäven mig äta, I klädden mig, I besökten mig», m. m.

Det andra slaget av kristlig kärlek var den broderliga. Broderlig kärlek är den, varigenom alla Guds barn i världen såsom inbördes bröder äro förknippade i ett saligt, innerligt och förtroligt syskonband. Detta broderskap känner inga gränser av olika kyrkoberäknelser, former och orter, olika stånd och levnadsvillkor, utan ser efter något, som finnes allestädes, där Kristus predikas, nämligen efter Guds barn, födda av Gud.

Ty grunden för denna broderliga kärlek är endast den, som står tecknad i 1 Joh. 5:1: »Var och en som älskar den, som födde, han älskar ock den, som är född av honom.» Och här är orsaken, varför Kristus uppgav just denna kärlek såsom tecknet på hans rätta lärjungar, sägande: »Därav skola alla förstå, att I ären mina lärjungar, om I haven inbördes kärlek»; ty allt annat kunna skrymtare efterapa, men icke den inbördes kärlek, som ser efter dem, som äro födda av Gud, utan de känna och älska blott yttre ting, yttre likformighet med dem själva, yttre älskvärda egenskaper.

Märk: den broderliga kärleken är ett bestämt nådens tecken, men mången kan ock älska en sann kristen och likväl själv icke vara en sådan; nämligen när han älskar en kristen för något annat, än att han är kristen: han älskar honom icke såsom kristen, utan t. ex. såsom renlärig, såsom god människa, välgörande, trevlig o. s. v. Endast då är din kärlek ett nådens tecken, när du älskar icke en och annan, utan alla, »som äro födda av Gud», och blott därför att de äro födda av Gud, när du älskar dem mer än alla, som hava yttre älskvärda egenskaper, men sakna livet. Därför uppkommer ock denna broderliga kärlek endast då, när du hos någon igenkänner detta andliga liv.

Dock kunna de nämnda älskvärda egenskaperna göra, att du med en särskild, en närmare förtrolighet förknippas med vissa bröder, vilket finnes antytt och godkänt av Herren Jesus, då evangelisterna berätta, att han med en särskild kärlek omfattade Johannes, »den lärjungen, som Jesus älskade», ehuru Jesus med broderskärlek älskade alla »de sina, som voro i världen», och kallade dem sina »bröder» (Joh. 13:1, 23).*

Den broderliga kärleken, som alltid har med sig förtroende i det andliga, om ock ingenting vidare, är ett nådens tecken; ty världen och skrymtarna hava intet broderskap i Kristus, utan blott broderskap i synder och lustar, broderskap i åsikter och meningar, men mot de levande nådebarnen alltid misstankar och avoghet, då det ock vanligen är det första tecknet, att en själ börjat erfara nådens verk i sitt hjärta, när hon börjat hysa kärlek och förtroende till levande och nitiska Guds barn, och det första tecknet, att detta nådens liv börjar bortdö, när en kristen börjar kunna umbära bröderna, ja, hysa misstankar och misshag för bröderna och återgå till världen, enligt Jesu ord: »Emedan laglösheten får överhand, skall kärleken kallna hos de flesta» (Matt. 24:12).

Då kyrkan haft mer liv och mer lidande, då har ock kärleken varit mer brinnande. Så läser man om de första kristna, att under svårare förföljelsetider, när någon kom från bödlarnas händer, från marter och fångelser tillbaka till församlingen, sprungo de, skriande av glädje och kärlek, i famnen på varandra.

Men den broderliga kärleken är ock ett nådens medel. Att Jesus just mot slutet av sin synliga närvaro gav sina lärjungar ett nytt bud om inbördes kärlek, sägande: »Ett nytt bud giver jag eder, att I skolen älska varandra», innebar tydligen följande mening: Medan jag varit hos eder, har jag varit eder föreningspunkt, edert samband; nu skall den inbördes kärleken bliva det sammanhållande och stärkande medlet; därför låten kärleksbudet vara eder nytt.

Och huru svag är icke en ensam kristen, omgiven blott av världen och dess väsende, huru kall, huru vanmäktig! Men däremot, huru uppvärmande och stärkande är icke brödrakärleken! Huru livande för anden att överallt, i alla länder och alla stånd, finna syskon, i vilka man igenkänner samma liv, samme Kristus; att såsom lemman i samma kropp vara förenade med alla bröder i hela världen, i det stora, saliga broderskap, där Kristus är »den förstfödde bland många bröder»! (Heb. 2; Rom.8:29).

Men just denna salighet och detta nådens medel är det, som djävulen angriper och vill förstöra genom oenighet. Härtill bidra ock våra onda hjärtan och de brister, som vi stöta på i brödernas lära och leverne. Att en kristen är så öm om lärans renhet, att hon förkastar allt, som viker därifrån, får ofta heta kärlekslöshet, men högst orätt; ty aldrig är det oss befallt att älska falsk lärdom. Och såsom

Luther säger: »Ett enda ord, utgånet i Guds namn, kan fördärva ett helt land»; och åter: »Om man börjar med att inrymma falsk lära i en punkt, så fräter den omkring sig som kräftan och fördärvar alla punkter.» »Men visheten ovanefter är - fridsam, foglig, eftergiven», skriver aposteln. När nu en villfarande icke vill låta säga sig, huru kan han då hållas för en broder? Se, dessa tankar äro viktiga och sanna och må icke kallas kärlekslöshet, allenast vi förstå att begagna dem rätt.

Men just det är ock viktigt; ty eljest kunna de föra en välmenande och redlig kristen till köttslighet, ja, till verklig kärlekslöshet. Märk därför: »ett enda ord kan fördärva ett helt land», en enda villfarelse föder av sig flera», men endast då, när de röra en livsartikelens huvudsak. T. ex. om man i läran om syndafallet och dess följder antog, att människan icke är så fördärvad, att hon icke genom förnuft och fri vilja kan så känna och göra Guds vilja, att Gud blir henne nådig, så blir genom den läran hela försoningen överflödig, och så faller hela kristendomens grundval med allt det välsignelserika, som är byggt därpå. Eller om man i läran om Kristus blott antager, att Kristus icke var evig Gud, så följer snart, att han icke kunde försona synder m. m., och hela byggnaden faller.

Eller om man lär, att Kristus visst är världens försonare, men att ingen får tillägna sig hans förtjänst, som icke först övervunnit sina synders välde, så är Kristus icke mer de helt förtappades och hjälplösa tröst, utan blott de rättfärdigas, och så är hans egentliga verk förlorat. Eller om man lär, att då ju nåden överflödar av idel nåd, det icke är så noga med helgelsen, så skall köttlig frihet snart fördärva hela livet. Se huru ömtåliga livspunkterna äro, huru »litet surdeg syrar hela degen»!

Men icke har t. ex. de reformertas villfarelse i nattvardsläran fött av sig flera villfarelser i andra punkter. Varen icke barn i förståndet, utan besinnen, att en hand, ett finger, som ju ock äro lemmar i kroppen, kunna skadas, ja borttagas, och människan lever ändock; men tager du bort huvudet eller hjärtat, då dör hon. Men likväl, då du kan behålla även handen, varför då taga bort den? Behåll även i de minsta punkter din bättre lära; men åtskilj noga huvudsak och bisak, då det gäller bedöma bröderna.

Men om en villfarande icke vill låta säga sig av Guds ord, d. ä. av bibelns egna bestämda uttryck, utan föraktar och motsäger dessa blott för egna förutfattade meningar, så är det uppenbar köttslighet och förakt för Gud; håll honom då för en hedning; ty i sådana punkter, där skriften själv i bestämda ordalag, som icke behöva någon tolkning, avgör frågan, där äro aldrig redliga kristna i strid. Det skall du alltid märka. Men det heter: Vi förstå endels och profetera endels (1 Kor. 13:9).

I detta: »profetera», som betyder tolka, utlägga, där är det, som olika meningar uppstå bland redliga själar, och där kunna vi icke fordra, att någon skall »låta säga sig», förrän han är övertygad, d. ä. förrän han inser, att vår tolkning och mening är bättre än hans. Den friheten begära vi alla, utan att vara förhårdade i villfarelser.

Märk här, huru dåraktigt det är att tro, det Andens enhet endast då kan vinnas, när vi bliva i alla punkter fullt överensstämmande; på den grunden kan aldrig Andens enhet vinnas; ty denna fullkomliga överensstämmelse inträffar aldrig, förrän detta livets »endels» övergår i det förhärligade eviga livets »fullkomlighet». Därför sade aposteln icke läromeningarnas enhet, utan »andens enhet». Minns detta väl.

Men ack, här fordras en synnerlig nåd, ett gott mått av ödmjukhet, kärlek och självförsakelse, för att med sina företräden i lära och leverne blott kunna tjäna och icke trampa svagare bröder; att kunna så försaka sig själv, att man förmår inse, varest en broder, ett samfund tager miste, och likväl icke förhäva sig, utan, så vida de i Kristus och huvudsakerna äro bröder, hålla dem dessa felaktigheter till godo och endast söka förbättra dem.

Men ack, Jesus sade ett tänkvärdt ord: »Då folket sov, kom hans ovän och sådde ogräs mitt ibland vetet.» Då kristna av andlig lättja försumma trons och helgelsens förökelse och taga sig ledighet, då går djävulen fram i en ängladräkt och ger dem en annan sysselsättning, som har sken av andlighet, men är samma sysselsättning, som världens visa utan Guds Ande kunna öva med lika stor skarpsinnighet, nämligen arbetet på läropunkternas renhet.

På det arbetet kan egenkärleken vinna ära, ehuru det icke just är stor ära, då djävulen själv och andligen döda skriftlärda känna läran lika rent och skarpsinnigt som vi. Djävulen känner läropunkterna lika så väl, men har ingen trons frid och salighet invärtes, ingen kärlekens och helgelsens bevisning utvärtes. Betänk detta allvarligt och förstå apostelns ord: »Kunskapen uppblåser, men kärleken uppbygger» (1 Kor. 8:1).

Vad nu här är sagt om läran, kan i det mesta sägas om levernet. Korteligen: kärleken skall aldrig bestå, om du icke vill älska andra än felfria bröder. Älska aldrig deras fel, utan straffa, varna, avhjälj; men vakta dig, att du icke förnekar personerna din broderskärlek, så länge de icke uppenbarligen tro, lära och leva emot evangelium, och detta med fräckt försvarande av sina fel. Så länge de erkänna sina fel och önskade vara dem kvitt och emellertid vörda och älska Guds ord så bör du älska dem, icke blott med allmänlig kärlek, utan med broderlig.

Se ock till, att du icke gör några dina egenheter till rättesnören för andra, ja, att du icke för en mindre brist i deras leverne förorsakar en större, nämligen genom kärlekens förstörande. Kärleken är »summan av budordet». Förstör icke hela summan för något mindre och vet: du skall aldrig finna något helgon, som icke har sitt särskilda fel. Läs mer härom i Gal. 6:1-5. Och synnerligen 1 Kor. 13 kap.: »Om jag talade med människors och änglars tungor, men icke hade kärlek, så vore jag en klingande malm» m. m. – »Men nu förbliva tro, hopp, kärlek dessa tre; men störst ibland dem är kärleken», ty han är de förras fullkomnade frukt, han är lagens fullbordning, och han upphör aldrig i evighet.

** Om avgudisk kärlek, eller skadlig överdrift i broderskärleken må här i korthet erinras, att d e n uppkommer endast genom inblandning av någon annan än blott andlig kärlek: ty vore det blott det andliga, som älskades, så skulle själva källan, Gud, älskas mest. Kärleken är då avgudisk och skadlig, när*

1) hjärtat hänger mer vid personen än vid Gud; så att en skapad varelse utgör ditt fridsvillkor, förutan vilket du känner dig olycklig, fastän du har Gud kvar:

2) när lära och leverne hänga mer vid den personens lära och leverne än vid Guds ord, så att, i fall personen avviker, du följer med.

- C-O Rosenius 1824

© [www.pietisten](http://www.pietisten.com)

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om ditt syfte är att främja Kristi rikets tillväxt.

Texterna får dock inte användas i någon form av försäljning utan tillstånd från [pietisten.com](http://www.pietisten.com).